

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд

на **Димитър Наполеонов Баев**

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

по професионално направление: **1.2. Педагогика - Предучилищна педагогика**

Тема на дисертационния труд:

„Модел за развитие на схематично мислене чрез средствата на изобразителни и конструктивни дейности при 6-8-годишните деца“

Научен ръководител: проф. дн Лучия Малинова

Автор на становището: доц. д-р Виолета Илиева Кърцелянска - Станчева,
Педагогически факултет, Тракийски университет, – Стара Загора

1. Актуалност на проблема

Представеният дисертационен труд се отличава с актуалност и иновативност на разработената проблематика.

Авторът на дисертационния труд развива оригинална изследователска позиция, в която проличава концептуалност на идеите, теоретично обосновани и обвързани със съвременните тенденции в образованието и с претенции за запълване на дефицит в предучилищната педагогика.

Авторът аргументира убедително избраната тема, като интерпретира умело теоретични и практически постановки, обвързвайки ги с основополагащата концепция за развитие на мисленето и в частност изграждане на адекватна на обкръжаващата ситуация схема на мислене с доминиране на теорията на Ж.Пиаже в съчетание с теорията на Л.С.Виготски за дейността и развитието на мисленето.

Проблемът, заложен в представения материал е *дисертабилен, ориентиран към феномени от съвременната педагогическа наука.*

Дисертационният труд на докторант **Димитър Баев** разглежда значима теоретична и практико-приложна проблематика, която не е достатъчно изследвана.

2. Отношение към проблематиката от докторанта

Професионалният опит на докторанта като хоноруван преподавател към ФНОИ на СУ „Св. Климент Охридски“ осигурява непосредствена представа за развитието на проблема и за практическата му реализация.

Богатият и задълбочен анализ на българска и чуждестранна литература дава възможност да се аргументира значимостта и вариативността на проблема, при разглеждането му в конкретни условия.

3. Представяне и научна преценка на дисертационния труд

Настоящият труд има претенцията да изследва, анализира, апробира и предложи параметри на гъвкав модел за развитие на аналитична мисловна дейност чрез умствени операции, свързани с разчитане и структуриране на схематични изображения в конструктивната и изобразителната дейности в периода на предучилищната подготовка като предпоставка за развитие на мисловни функции за обобщение и систематизиране – така необходими за позицията на бъдещия ученик в ситуация на овладяване на образователно съдържание.

Дисертационната работа е съобразена с настоящите изисквания за структуриране на научноизследователско проучване. Съдържа увод, три глави, заключение и изводи, литература и приложения.

Обемът е от 230 страници, от които 205 са основен текст и 25 страници приложения . Библиографията включва 114 заглавия, от които 84 източници на кирилица и 30 на латиница. В дисертационния труд са представени общо 28 таблици и 8 графики.

Трудът съответства на академичния профил за типа разработка.

В първа глава разгърнато и задълбочено е разкрита теоретическата постановка на проблема. Прави впечатление големият обем от обследвана българска и чужда научна литература, с цел разкриване същността на основните феномени – схематично мислене, схема на действие, конструктивни и изобразителни дейности като средство за когнитивно развитие и пр. Теоретичната интерпретация се съпътства с авторски изводи и обобщения.

Обобщенията, представени в края на първа глави са логично следствие от научния анализ и са прелюдия към концептуалната рамка на изследването.

Във втора глава - Теоретико-експериментални и организационни параметри на изследването, е изградена стройна концептуална рамка на проучването, очертано като теоретико-емпирично. Елементите на концепцията – обект, предмет, цел, хипотези, задачи, етапи, използвани диагностични методи и критерии, са в логическо единство.

В тази част от дисертационния труд педагогически компетентно е осмислен Педагогически експериментален модел за развиване на схематично мислене при 6-8-годишните деца, чрез провеждането на задължителни и допълващи ситуации, включващи допълнителен конструктивно- изобразителен материал и действия.

Докторант Д. Баев представя компонентите му, като прави задълбочен, систематизиран дидактически анализ в целеви, съдържателен и резултативен аспект. Представени са елементи от учебния план и обучителната програма (с.144), по които се работи при апробирането на Модела, включвайки конструктивни и изобразителни дейности. По безапелационен начин се доказва приложно-практическият принос на дисертационното изследване.

Трета глава представя анализ на данните от експерименталното емпиричното изследване. **Димитър Баев** прави целенасочен (съобразно задачите и критериите) количествен, качествен и сравнителен анализ на резултатите. Обобщават се факти, имащи пряко отношение към педагогическите проекции при развитието на проблема. Количественият и качественият анализ на данните от експерименталната дейност, визуализацията им, убедително доказват ефективността на Модела и в двете експериментални групи (Е1 и Е2).

Изводите, направени в дисертационния труд са обосновани и значими, логическо следствие от изследователската дейност.

Би могло да се обобщи, че в дисертационния труд на **Димитър Баев** се открояват следните положителни страни:

- В увода е направена аргументирана, логична обосновка за актуалността на проучването.
- Разработката има много ясна, осмислена структура.
- Компетентно са представени и обобщени различни автори гледни точки. Откроява се авторската позиция при интерпретацията на научната литература. Обобщенията са логическо следствие от анализа на литературата.
- Съществува релевантност между теоретичното проучване и авторския Педагогически експериментален модел.
- Направена е обстойна и компетентна научно-изследователска интерпретация на резултатите.

4. Приноси на дисертационния труд

Обобщено теоретическите и практическите приноси на дисертационния труд могат да се обособят като:

- обогатено е научното познание за дефиниране на схематичното мислене на базата на теоретични и изследователски концепции в тази сфера, като се описват неговите характеристики в умствен и в личностен план.

- осъвременена е предучилищната педагогика в насока подготовката за училище и приобщаващото образование чрез разработен и апробиран експериментален модел за развиване на схематично мислене при 6-8-годишните деца, при провеждането на задължителни и допълващи ситуации, включващи допълнителен конструктивно-изобразителен материал и действия.

- начертана е теоретико-приложна перспектива за квалификация на детски и начални учители по проблеми, отнасящи се до иновации в образованието.

Приемам приносните моменти изведени в дисертационния труд.

5. Преценка на автореферата и публикациите по дисертационния труд

Авторефератът съответства на съдържанието на дисертационното изследване. Авторът е приложил необходимите публикации (6) по темата, които са поместени в специализирани издания.

6. Препоръки:

- педагогическият експериментален модел да се обособи в ръководство, запълващо дефицити в педагогическата практика.

- задълбочаване на изследването и публикуване на резултатите в специализирания печат.

7. Заключение

Предложеният дисертационен труд притежава редица достойнства на научно-изследователско и приложно равнище. Докторантът се откроява с аналитични, интерпретативни и обобщаващи способности, с научен стил на изложение.

Убедено давам своя положителен вот и предлагам на Уважаемото научно жури на **Димитър Наполеонов Баев** да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление **1.2. Педагогика - Предучилищна педагогика.**

07.08.2019 г.

Автор на становището:

гр. Стара Загора

(доц. д-р Виолета Станчева)